

Bestrijding varroamijt in het voorjaar

Bij een niet te zware aantasting is het verwijderen van gesloten darrenbroed in het voorjaar en de zomer een goede mogelijkheid om de varroamijten te bestrijden. De toename van het aantal varroamijten in het bijenvolk is voor een belangrijk deel afhankelijk van de omvang van het darrenbroed. In darrenbroed komen tot twaalf maal meer mijten voor dan in werksterbroed. Ook de vermeerdering van de mijten gaat veel sneller in het darrenbroed. Door de langere gesloten broedperiode kan een varrovrouwetje vijf à zes nakomelingen produceren in darrenbroed, in werksterbroed is dat één, hooguit twee.

Er zijn diverse mogelijkheden om de darrenraten te gebruiken. Men kan gebruik maken van een lege raat, darrenkunstraat, of een honingkammeraam in een broedkamer waaraan men aan de onderkant van de onderlat darrenraat uit laat bouwen. Al deze mogelijkheden voldoen mits deze raten in het broednest worden gehangen. Als het darrenbroed is gesloten moeten deze raten tijdig uit het bijenvolk worden verwijderd. Als men het darrenbroed laat uitlopen neemt het aantal varroamijten immers alleen maar sneller toe. De gehele periode dat darrenbroed wordt belegd, van april tot juli, is geschikt om darrenraten te verwijderen.

Door het verwijderen van zoveel mogelijk darrenraten (minstens drie) kan in het voorjaar 20-30% van de varroamijten uit het bijenvolk worden verwijderd. Hiermee wordt voorkomen dat deze mijten zich gedurende de zomer tot een veelvoud kunnen vermeerderen. Maar let wel, 70-80% van de mijten blijft nog steeds achter in de volken! En die vermeerderen zich ook!

Door het verwijderen van darrenraten wordt de zwermduif van de bijenvolken gedeeltelijk geremd. Er blijven voldoende darren in het bijenvolk aanwezig door darrenbroed dat in de hoeken van de overige raten in het bijenvolk zit.

Bijenvolken bouwen alleen onder goede omstandigheden darrenbroed. Hierdoor is er geen sprake van opbrengstverliezen of verzwakking van de volken. Een ander voordeel van darrenraat is dat in de overige raten minder darrencellen worden gebouwd waardoor raten met nagenoeg alleen werkstercellen worden uitgebouwd.

Zware besmetting met varroa

Op het moment van schrijven van dit stukje (25 februari) laat het zich aanzien dat er deze winter veel

volken verloren zullen gaan in Nederland, maar ook in Duitsland en België. Daarmee is meteen ook gezegd dat de volken die wel levend blijken in april op een stand met een aantal dode volken, vaak heel veel mijten zullen bevatten. Zowel omdat ze vergelijkbaar zullen zijn geweest, als door het beroven van de dode volken waardoor veel mijten naar de nog levende volken worden overgebracht.

Wat te doen? In geval van een zware besmetting moet de imker afzien van het winnen van voorjaarsshoning, en al zijn aandacht richten op het redden van het volk, door een effectieve bestrijding van varroa. De volgende mogelijkheden zijn beschikbaar:

1. Uitvoeren van een volledige darrenraatmethode. Dit gaat goed als de volken nog voldoende sterk/groot zijn om ze te kunnen splitsen in een broedaflegger en sterke vlieger. Als het goed gaat zijn de volken wel weer beschikbaar voor het winnen van honing in de zomer.
2. Behandelen met mierenzuur. Als er een goed broednest is verdampers inhangen: door de lange gesloten broedperiode van de aanwezige darrencellen moeten ze 14 dagen blijven verdampen. Verdamping wel controleren na een paar dagen. Er kan tegelijkertijd geen honing worden gewonnen, omdat daar veel mierenzuur in terechtkomt.
3. Behandeling met Thymovar. Ook voor behandeling met Thymovar is een goed broednest vereist. Bij toepassing in de nazomer bleek Thymovar in onderzoek van PPO-Bijen vorig jaar heel effectief. Veel ervaring met toepassing in het voorjaar is er niet, maar een vergelijkbare effectiviteit is te verwachten. Het zal daarna wel even duren voor de honingbak erop kan, want de lucht van thijm blijft vrij lang merkbaar.

Wanneer is de besmetting hoog?

Hopelijk heeft u al in januari of februari (later in het voorjaar wordt de mijtenval als maat voor besmetting minder eenduidig) op de onderlegger gekeken hoeveel mijten vielen: is het in die periode meer dan een halve mijt per dag (3-4 per week), dan zit u in de gevarenzone en is het nemen van maatregelen in het voorjaar belangrijk. Zijn het er beduidend meer, dan valt u in de rubriek: *redden wat er te redden valt*, volgens methode 1, 2 of 3. En de honing dan maar een keertje halen bij de wereldwinkel of bij een fortuinlijker collega-imker.

Vruchtdunning bij fruit

Indien er teveel vruchten per boom zijn gezet blijven deze te klein, wat commercieel niet aantrekkelijk is. Veel fruittelers gebruiken chemische middelen om het aantal vruchten te dunnen. Handmatig dunnen is te kostbaar. Dit chemisch vruchtdunnen werd voornamelijk na de bloei gedaan. Nu deze chemische vruchtdunningsmiddelen niet meer zijn toegelaten gebruiken een aantal fruittelers het middel ammoniumthiosulfaat (ATS) tijdens de bloei. Door ATS tijdens de bloei te spuiten worden de bloemen verbrand waardoor geen vruchtvorming meer plaats kan vinden. ATS kan aan het einde of midden in de bloei worden gespoten. Voor de bloeiperiode kan het aantal bloemknoppen al worden vastgesteld en kan een bespuiting met ATS worden gepland. ATS is een bladmeststof, met de

hierboven beschreven 'bijwerking' en is niet giftig voor bijen. In de praktijk is gebleken dat bijen na een bespuiting met ATS enige dagen niet meer actief zijn in de boomgaard. ATS wordt met name gebruikt bij appels en pruimen.

Indien bijen bij deze fruitteeltgewassen worden geplaatst is het belangrijk om afspraken te maken over het gebruik van ATS in relatie tot het plaatsen van de bijenvolken. Indien ATS aan het eind van de bloei wordt gespoten kunnen de bijen op dat moment uit de boomgaard worden opgehaald.

102

en Bij
veld

bijen

VLINDEREN

Mijn tuin tussen herinnering en verwachting

In deze tijd van het jaar (begin januari, temperatuur -5 tot -10°C) is tuinarbeid vrijwel onmogelijk. Je kunt toch wel met de tuin bezig zijn in de vorm van bespiegelingen over hoe het was en hoe het zou kunnen worden. Dit natuurlijk ook met het oog op mijn bijen. Afgelopen jaar was matig wat betreft honingopbrengst, ontwikkeling van de volken en de onontkoombare problemen met de varroamijten. Dit jaar ga ik koninginnenteelt met Buckfast proberen. Bij de kasten lijkt het op een enkel dood bijtje na een dooie boel, erbinnen is wellicht al wat nieuw leven.

Ik heb in de loop van een aantal jaren veel drachtplanten (die er nog leuk uitzien ook) gezaaid en uitgeplant. Vooral de herfstasters hebben tot heel laat volop bezoek gehad.

Al vrij lang staan er ook verschillende soorten vlinderstruiken (Buddleia) die door allerlei insecten bezocht worden, maar vooral door veel vlinders. Echt genieten dus.

Ik kreeg ruim een jaar geleden een in Doetinchem gemaakte foto van een koninginnenpage onder ogen. Die foto wekte bij mij het droombeeld op, om deze prachtige vlinder in eigen tuin te hebben. Ik heb de afgelopen zomer steeds weer naar de vlinderstruiken gekeken in de hoop dat hij of zij er zou zijn, maar tevergeefs.

Op 6 september vond mijn vrouw een grote mooie rups die mij onbekend was. Volgens mijn vlinderboeken

Rups van de koninginnenpage op dille

- later ook door de vlinderstichting bevestigd - was deze van de koninginnenpage! Dus tóch bezoek gehad. Later vond ik nog een tweede exemplaar. Terwijl wij bezig waren een onderkomen en wat voedselplanten zoals dille te organiseren, is een van beide rupsen plotseling verdwenen (vogelhapje?). De andere zit nu in een glazen bakje met gaas eroverheen buiten onder een afdak, verpopt en wel. Nu maar hopen dat hij ontpopt en de wijde wereld in kan. Het is bijna onvoorstelbaar dat het kleine lijfje bij deze kou zich helemaal om kan bouwen tot een prachtige vlinder. Ik ben benieuwd.

Komend voorjaar ga ik dus worteltjes, die ik laat bloeien, dille en venkel zaaien als voedselplanten voor dit prachtige insect.

Guus Witmond, Doetinchem, een imker die ook vlinders mooi vindt.